

DEMOKRACIJA

Ideja zmaguje nad nasiljem, nad denarjem nad lažjo!

GERHADSEN

Leto XIV. - Štev. 22

Trst - Gorica, 15. novembra 1960

Izhaja 1. in 15. v mesecu

Politični značaj upravnih volitev

Rahel premik proti obem skrajnostim

Kako so se porazdelile politične sile po letošnjih upravnih volitvah? Značilen je malenkostni, zato pa stalni premik na levo, ki se vzdržuje že od 1. 1952 dalje.

POKRAJINSKE VOLITVE

Pri pokrajinskih volitvah so se komunisti narahlo potegnili od 23,6 odst. 1. 1958 na 24,8 odst. letos. Mnogi so si obetali, da se bo po Nennijevem precej dvoumnem odmiku od komunistov, okrepila Ital. socialistična stranka. Zgodilo se pa je ravno nasprotno. Pri pokrajinskih volitvah so nennijski izgubili kar 100.000 glasov. To je očitna posledica njihove dvojne igre. Če seštelimo vse levičarske glasove s socialdemokrati, nam postane premik na levo še očitnejši. Vsa levica s saragatovci vred je zastopana na volilnih izidih s 45,9 odst. Poleg komunistov so se namreč okrepili tudi socialdemokrati od 3 odst. na 4,4 odst.

Krščanska demokracija je na pokrajinskih volitvah 1. 1956 prejela 38,9 odst., pri državnozbornih volitvah 1. 1958: 42,33 odst., sedaj pa je zdrknila na 40,3 odst. Vse levičarske stranke so potemtakem močnejše od same KD. Kljub temu pa razpolagajo vse demokratične stranke: KD, liberalci, saragatovci in republikanci še vedno z večino 51,3 odst.

Liberalci so se okrepili od 3,3 odst. na 4 odst., monarhisti pa so skupneli od 4,7 odst. na 2,9 odst. Zato pa so misovci zrastle od 4,6 odst. na 5,9 odst. Desničarji s skupno 12,8 odst. so tretja politična sila v Italiji.

OBCINSKE VOLITVE

Občinske volitve pa kažejo v svojem pretežu nekoliko drugačno podobo. V nasprotju z izidi pokrajinskih volitev so pri občinskih volitvah komunisti nazadovali za 1 odstotek, demokristjani pa so napredovali za 2 odst. Nennijski so ostali stacionarni, monarhisti pa so tudi tu pogoreli. Tudi tu so se misovci okrepili na račun monarhistov. Skupno so desničarji pri občinskih volitvah zdrknili od 14,9 odst. na 12,3 odst. Nekoliko so si opomogli na občinskih volitvah liberalci.

Razlogi za rahel premik na levo so najrazličnejši. Značilno je, da so skrajni levičarji napredovali po industrijsko razvitem severu. Tu so se masčevali pogreški krščanskodemokratske rimske centrale - deloma pod Tambroniem - s parlamentarno podporo misovcev. Tudi ob tej priložnosti se je izkazalo, da krepitev fašizma avtomatično jača levičarske skrajneže.

Prikljanje demokristjanov enkrat nennijscem, drugi misovcem je prav tako prispevalo k izgubam sredinskih strank pri pokrajinskih volitvah. Poleg tega so socialni problemi v severni Italiji ostali še vedno nerešeni. Medse so sicer razmeroma visoke, vendar se vedno ne prilagajajo naraščajočim cenam. Tu čakajo Fanfanijevo vladno odločilo naloge. Tudi v Italiji se bo treba nujno prilagoditi anglosaksonskemu davčnemu ustroju. Italijanski milijonarski zaslužkar je v Italiji obdavčen komaj z 10 odst. tistega zaslužka kakor je z istimi dohodki obremenjen davkoplačevalec v Združenih državah oziroma v Veliki Britaniji. Z anglosaksonsko davčno prakso bi državne finance pridobile toliko likvidnih sredstev, da bi lahko s temi dohodki ustvarile številna nova delovišča in znatno olajšale brezposelnost. S takimi ukrepi bi se odmik proti levi ne samo ustavil, ampak bi skrajna levica doživela verjetno prvi občutni poraz.

Za premik na levo pa so bili odločilni tudi politični razlogi. V teh volilnih izidih se jasno izraža protest proti julijemskim dogodkom, to se pravi protest proti poizkusu nekaterih demokristjanskih skupin in dela duhovščine, da fašiste posadi v sedlo. Ko so v Rimu določeni krogi označili potrebo po avtoritarni državi, se

je nujno moralo povečati nezaupanje delavstva.

Kljub vsemu volilni izidi ne kažejo zaskrbljenega pretresa demokratičnih sredinskih strank in s tem rušenja parlamentarne demokracije. Fanfanijeva vlada je z 51,3 odst. našla potrditev za pravilnost sedanje parlamentarne povezave z demokratičnimi strankami, s sodelovanjem krščanske demokracije z liberalci, socialdemokrati in republikanci. Negativnih vplivov za sedanjo vladno ni pričakovati.

Zaskrbljenost pa povzroča napredovanje komunistov, čeprav je ta napredek komaj opazen in lokalno omejen. Brez učinkovitih socialnih prenosov in brez krepkega in čedalje glasnejšega poudarka demokratičnih načel bo težko ali celo ne-

mogoče parlamentarno blokiranje komunizma. Okrepitev fašizma je zelo resen problem, čeprav so monarhisti skoraj izginili. Ni mogoče zanikati, da sta se v Italiji obe skrajnosti na levi in na desni okrepili, čeprav so sredinske stranke obdržale svojo premoč.

Oslabitev krščanske demokracije je problematična pri pokrajinskih volitvah tudi že zato, ker predstavlja po svoji volilni premoči odporno silo tako nasproti skrajni desnici kot skrajni levi. Nennijski socialisti bi bili bolj kot kdajkoli moralno obvezni, da podpirajo socialno, liberalno in krščansko sredino. Vendar pa je tudi Nenni izšel iz volilnega boja oslavljen in mora v lastnih vrstah računati z velikimi težavami.

JOHN FITZGERALD KENNEDY predsednik Združenih držav

Ameriški narod je odločil. S pičlo večino glasov: Kennedy: 33.610.488 (339 volilnih zaupnikov); Nixon: 33.307.565 (188 volilnih zaupnikov), zato pa z veliko večino volilnih zaupnikov je ameriški narod izbral senatorja Johna Fitzgeralda Kennedyja za svojega državnega predsednika. Istopasno pa je za podpredsednika

sedniških volitev 8. t.m. priča visoka udeležba volivcev in volivk na volitvah. Da odločitev ni bila lahka pa dokazujejo z druge strani številke obeh strank.

Zakaj so se Američani odločili za senatorja Kennedyja? Razlogi so številni in raznovrstni. O njih bo razpravljala bodočnost. Valovi ljudskega hotenja pa so

John Kennedy je predsednik stoletja vesoljstva. Njega bo obkrajal možganski trust naravoslovcev, matematikov, pridobitnikov in sociologov. Svetovni tisk ga primerja mlademu Rooseveltu iz 1. 1933. Ta primerjava pa v celoti ne drži. Roosevelt je moral ameriški narod dvigniti iz globoke depresije. Kennedy stopa na čelo najbogatejšega naroda sveta. Blaginja je ta narod preobrazila v enotni razred. Najboljši dokaz za to, je dejstvo, da so milijonarskega sina izvolile delavske množice. Tudi Roosevelt je bil milijonar, ali njega so kapitalisti smatrali za izdajalca imovitega sloja. Primerjava pa bi utegnila biti točna v toliko, da prinašata oba, Roosevelt in Kennedy v Washingtonu svežino duha, ki pa razgibal počivajočo družbo za nov napredek. Prav tako kot Roosevelt, se Kennedy ne ozira na preteklost ampak išče obrazce za oblikovanje novega sveta.

Izvolitev Kennedyja odkriva politično zavest ameriškega naroda. Svojo volilno kampanjo je Kennedy pričel skoraj bi rekli kot neznanec. Nasprotniki so mu očitali mladost in neizkušenost ter celo častihlepe. Kennedy je svojo mladost korenito izkoristil in pritegnil nase vso ameriško mladino. Na vseh področjih je dokazal solidno znanje. Njegovo častihlepe je služil zgolj ideji: »Potrebne bodo žrtve«, je opozarjal svoje poslušalce. »Kdor si želi lahkega življenja, naj me ne voli!« Pa so ga volili. Tudi njegovo versko prepričanje njegove popularnosti ni zaviralo.

Zagotovil je izvedbo obširnih socialnih prenosov, objubil modernizacijo obrambe, poživitev gospodarstva, pomnožitev delovne sile in prenosno šolstva. Zagotovil je, da Združenih držav ne bo ponižal na stopnjo druge vrste na tem svetu. Prepričan je, da se bo morala Amerika še marsičesa naučiti pri drugih narodih, če si bo hotela spet pridobiti prijateljev in dolžno spoštovanje. Izrazil je svojo pripravljenost, da se pogaja s komunisti; seveda bo take sestanke pripravil z vso skrbnostjo. Spoštoval bo vse obveznosti, ki so jih prejšnje vlade sklenile po svetu, pridržal pa si je pravico, da obogati ameriško zunanjo politiko z novimi idejami.

V Združenih državah se poslavlja pokolenje, ki je v drugi svetovni vojni zavzemalo najodgovornejše položaje. Kennedy in njegovo pokolenje je služilo v drugi svetovni vojni, dozorelo pa je v povojni dobi. Danes je druga svetovna vojna kot del sedanosti v Washingtonu zaključena in je postala zgodovina. To se bo posebno jasno pokazalo pri bodočih razgovorih z Macmillanom, Adenauerjem in De Gaulleom. Do večraj so zahodno zavezništvo vodili možje, ki so se medseboj poznali in so bili s tradicijo medseboj povezani. Ta tradicija je sedaj v Ameriki usahnila. To pa ničesar ne spreminja na ameriški pripadnosti zahodni skupnosti in tudi ne spreminja strateških načrtov, spreminja pa se taktika.

Kennedyev kredito glasi: »Če Amerika obstane, če njeni poslaniki obstirajo pred pred čarovnijo 'status quo', potem Amerika svojega vpliva ne bo mogla uveljavljati. Če bomo mi odgovorili, bo odpovedala stvar svobode!« Zelim, da vsi narodi spet obrnejo svoje oči k Ameriki in da se prepričajo o našem pohodu naprej. Da verujemo, da leži naš veliki čas v bodočnosti...

Tako stoji Amerika pred velikim eksperimentom. Stoj izvolitvi Kennedyja je dokazala, da ni izgubila poguma za eksperimentiranje. Premogi volivci Kennedyja niso volili s srcem, ampak z razumom. Predsednik Kennedy se zaveda, da ga s treznimi očmi ne gleda samo ameriški narod, ampak ves svet.

vistov. Poleg tega je treba tudi upoštevati, da titorci leta 1956 niso samostojno nastopili v nekaterih za Slovence pomembnih okrožjih, mitem ko Slovenska lista takrat ni imela svojih kandidatov samo v tistih mestnih okrožjih, kjer je zelo malo Slovencev. To nam v precejšnji meri pojasni razliko v popečanju.

Ce smo veseli povečanja slovenskih glasov, smo pa obenem zadovoljni tudi nad tem, da so slovenski volivci v ogroženi občini Devin-Nabrežina tako dobro izpričali svojo zavest. Njihova »Občinska lista« je dobila skoro dve tretjini vseh oddanih glasov, s čemer je podano upanje, da bo ta na večja slovenska občina na Tržaškem tuji še v bodoče ohranila svoj slovenski obvez.

V dolinski in zgoiški občini, v katerih so kandidatje Slovenske liste doslej sedeli v občinskem svetu kot predstavniki manjšine, smo si tudi za prihodnja štiri leta ohranili položaj. Pri tem pa ne smemo mimo dejstva, da je število glasov, ki jih je dobila Slovenska lista v teh občinah, čeprav neznatno, vendar le nazadovalo, medtem ko si je Krščanska demokracija popravila svoje pozicije. Pri tem je v Zgorniku celo sploh prvič nastopila z lastno listo.

Ce se ob zaključku teh kratkih ugotovitev še enkrat povrnemo k izidom pokrajinskih volitev, potem moramo pripomniti, da so z izidom lahko zadovoljni krščanski demokrati, ki so dobili skoro 11.000 glasov več kot leta 1956, pa tudi Nennijski socialisti, ki so zabeležili povečanje za skoro 3.000 glasov. Za komuniste in Italijansko socialno gibanje, ki so pri teh volitvah ob skupno večjem številu veljavnih glasov ohranili dejansko samo enako število volivcev kot so jih imeli leta 1956, pa pomenijo zadnje volitve, vsaj na tržaških tleh in v tržaškem merilu, pravzaprav začetek nazadovanja. Slabo sta se odrezali independentistični listi, saj sta skupno dobili komaj 9067 glasov, med temi verjetno tudi precej slovenskih! Za nad 3000 glasov so nazadovale socialni demokrati, po vsem videzu v korist Nennijskih socialistov. 2434 glasov (tj. skoro eno tretjino svoje prejšnje moči) so izgubili republikanci, približno toliko pa pridobili liberalci, čeprav se ta pretok glasov prav gotovo ni izvršil med tema dvema strankama. Najslabše od vseh pa so se odrezali monarhisti, ki so se morali zadovoljiti z borimi 2.405 glasovi. Ti so praktično pokopani.

Med novimi pokrajinskimi svetovalci sta tudi dva Slovence: inž. Josip Pečenko (za Neodvisno socialistično zvezo) in Franc Gombač (za Komunistično partijo Italije).

V devinsko-nabrežanski občini pa so bili za Občinsko listo izvoljeni Srečko Colja, dr. Egon Floridan, Dušan Furlan, Rudolf Gergič, Josip Kravanja, Alfredo Lauretta, Viktor Legiša, Drago Legiša, Alojz Markovič, Adriano Oliva, Ludvik Pipan, Albin Skerk, dr. Jože Skerk, Josip Terčon, Just Terčon in Ada Visintin. Krščansko demokracijo pa bodo v tej občini zastopali Sergio Bandini, Giovanni Posarelli, dr. Teodoro de Rinaldini in Remigio Lenarduzzi.

V dolinski občinski svet so bili na Občinski demokratični listi izvoljeni naslednji kandidati: Dušan Lovriha, Josip Sancin, Josip Bolčič, Just Zuljan, Urh Hrvati, Rudolf Kosmač, Josip Lovriha, Vera Kralj, Josip Ota, Ignacij Ota, Anton Petaros, Aleksander Purger in Lidija Zerjal. Slovensko listo pa bodo zastopali: Valentin Jercog, Avgustin Strajn, Andrej Sturman in Mirko Zerjal.

V zgoiški občini pa so bili na listi demokratične enotnosti izvoljeni Alojz Pirč, Vladimir Cibic, Stanislav Milič, Albin Hrovatin, Ivan Knez, Just Pegan, Ivan Rustja, Danilo Milič, Karel Grilanc, Franc Husel in Franc Colja. Slovensko listo pa bodo zastopali Karlo Stolja, Josip Milič in Just Fabjan.

Združenih držav izvolil senatorja Lyndona B. Johnsona. S to izvolitvijo obeh demokratskih kandidatov se zaključuje v Združenih državah obdobje republikanske vladavine. Poraz republikancev je kljub skromni številni zmagi demokratov jasen in nedvoumen že zato, ker je republikanski kandidat Richard M. Nixon, podpredsednik Združenih držav užival vso podporo predsednika Eisenhowera.

Da so se Američani v polnem zavedali zgodovinske pomembnosti letošnjih pred-

brez dvoma očitno hotenje po dinamiki in predvsem po ustrenejšem vodstvu državne politike tako v notranjosti kot v svetovnem merilu.

Republikanci so vse predolgo životali na latorikah ameriške gospodarske razgibanosti. V zadnjih mesecih so se očitno kazale okvare na gospodarski zmogljivosti, in tudi sovjetske in kitajske grožnje nad svobodnim svetom niso ameriškim državljanom ostale prikrite.

John Kennedy prihaja v Belo hišo kot eden najmlajših izmed dosedanjih ameriških predsednikov in zamenjuje enega izmed najstarejših predsednikov Združenih držav. Novi predsednik je zmagal v trdem boju, je pa tudi sam trda narava. Kennedy, ki bo svoje visoko mesto nastopil 20. januarja 1961, je svojevrstna osebnost, mešanica idealista z realistom. Njegova izvolitev pomeni mnogo več kot je tradicionalna zamenjava predsednika z naslednikom. Ta izvolitev pomeni novo poglavje v ameriški zgodovini. Ne samo zato, ker je Kennedy demokrat, Eisenhower pa republikanec, ampak tudi zato, ker prihaja s Kennedyem novo pokolenje v zgodovino svetovne velesile. Je to pokolenje, katerega voditelji so se bojevali na frontah zadnje svetovne vojne, pokolenje, ki je dožalovalo s čudeži atomov in elektronov, ki je vključilo vseмирje v svoj miselni krog in ki smatra zavzetje vseмирja kot samoposebi razumljivo dogodivščino.

strijo. Kako se bo spor razvijal v bodoče? Odločitev je v rokah Avstrije in tudi Italije. Če bo Avstrija vztrajala na posebni bociški avtonomiji, potem je verjetno, da bodo pogajanja propadla. Če bi se Avstrija pa tej zahtevi odpovedala, bo Italija verjetno pristala na določene koncesije južnotirolski manjšini. Sedanji področni statut dovoljuje še mnoge koncesije. Ključ za uspeh pa imajo v rokah sami Južni Tirolci. Če bodo ostali edini in trdno povezani, bodo tudi uspehi.

PERZIJSKI SO PLESALI OD VESELIJA. Tretja žena perzijskega šaha je zadnji dan oktobra povila življenje tako težko pričakovanemu prestolonasledniku. Novica je sprožila divje veselje po vsej državi. Tri dni so trajali državni prazniki. (Nadaljevanje na 2. str.)

Dogodki po svetu

JUŽNOTIROLSKO VPRAŠANJE. Po mnenju italijanskih diplomatskih krogov je bilo južnotirolsko vprašanje pred OZN postavljeno na določila pogodbe De Gasperi-Gruber iz 1. 1946. Revizijo brennerske meje je OZN odklonila. V celoti pa rimsko gledanje ni zmagalo: Dunaju je ostala odprta pot, da ponovno lahko apelira na mednarodne organizacije, ker omenja končna resolucija Mednarodno razsodišče v Haagu samo kot eno izmed morebitnih instanc. Vsekakor pa so v Rimu prepričani, da je kompromis pred OZN ugodnejši za Italijo kot pa za Av-

VESTI z GORIŠKEGA

Zopet zapostavljajo slovenščino

Dobrodošli občinski svet je sprejel sklep, da morajo uradniki, ki jih občina namešča, obvladati tudi slovenski jezik.

Sklep je v skladu z določili republikanske ustave in mednarodne listine o človeških pravicah, ki jo je tudi Italija podpisala.

Zato ne moremo mimo ponovnega neupoštevjanja in preziranja našega jezika od strani goriške prefekture, ki je zavrnila sklep od ljudstva izvoljenih upraviteljev in predstavnikov občine. Kolikor nam je znano, prefektura ni navedla zakona, ki prepoveduje slovenski jezik in se je samo omejila sporočiti, da se lahko nameščajo tudi uradniki, ki poznajo slovenski jezik, toda ne da so ga primorani obvladati in z njim z ljudstvom občevati.

Prav v tem sporočilu tiči preziranje slovenskega jezika in tudi zapostavljanje, ker smo Slovenci po določilih ustave enakopravni državljani ter imamo po njem 6. členu tudi vso pravico zaščite v pogledu vseh naših pravic.

Preveč smo pod fašizmom in za fašizmom trpeli, da bi vedno molčali sprito te hude žalitve našega jezika in naših pravic.

Oblast se mora zavedati, da so italijanski zastopniki v skupščini Organizacije združenih narodov zatrjevali, da Italija človečansko ravna z jezikovnimi skupnostmi in da jih vzorno ščiti. Ob tisti priložnosti je sam minister Segni zagotovil jugoslovanskemu predsedniku, da se nam ne skrivi las in da Italija ravna z nami pravično ter da bo izdala vse ukrepe za našo zaščito.

Slovenci smo se krepko in odločno uprli fašizmu, ker smo ljubili in ljubimo vse, kar je našega. Zato je zaman upati, da se bomo še v naprej pustili pitati s samimi obljubami.

V Nabrežini so Slovenci očitno in odločno pokazali, kaj vse znajo storiti za obrambo svojega pred tujim pohlepom.

Enkrat smo Slovenci vsi skupaj že pisali na Organizacijo združenih narodov in protestirali zaradi zapostavljanja naših pravic. Mar ne bomo voljni in zmorni nastopiti tudi drugič, še bolj odločno in s prikazom vseh krivic, ki se nam godijo?!

Se to bi se hotelo, da bi naše občine ne smele nameščati uradnikov, ki obvladajo slovenski jezik, ali so slovenskega materinega jezika. Z prefekturnega sporočila bi se v tem oziru dalo sklepati marsikaj podobnega, saj dobro vemo, da bi nam ostanki fašizma in nekateri nasledniki fašistične miselnosti v ravnanju z nami radi preprežali obljube v slovenski celoti v zasebnem življenju. Nekdo so sami italijanski listi, po zlomu fašizma, zahtevali, naj vlada ravna z nami pravično in spoštuje vse, prav vse naše pravice.

Toda v Rimu so polni samih obljub, ki jih v pogledu do nas namerno nikoli ne spoštujejo.

Odločiti se moramo za odločnejše odkrite javne nastope proti krivicam, ki jih z nami uganjajo. O teh krivicah moramo seznaniti ne samo italijansko javnost, ampak tudi Organizacijo združenih narodov. V Mirniku so nam zvičajno pobrali šolo, ker niso imeli lastnih italijanskih otrok, pa so v svojo italijansko šolo vpisali slovenske z izgovorom, da slovenska šola ne deluje več.

Slovensko šolo so potisnili iz Krmina na Plešivo in zdaj nam jo pa tu uničujejo na način in z zvijačo, ki sta vsem znana. Pravijo, da so celo karabinerji stopili v šolo na Plešivem in da so oni nastopili tudi v Mirniku. Kaj pravijo oblastva o

tem? Ker vesti ne zanikajo, pomeni, da je govorica resnična.

Nekomu je trn v peti slovenska šola v ulici Randaccio v Gorici, zato se je pobrigal, da je poromalo dvanajst otrok iz te ulice v šolo v ulico Croce. Oblastva seveda o vsem tem molčijo, namesto, da bi nastopila v našo zaščito.

Slovenskim staršem ne dovolijo podeljati slovenskih imen svojim otrokom. Uradno dajajo samo italijanska imena. Če pa so starši italijanskega rodu, dovolijo tudi slovensko ime. Ta mesec se je poročila ministerva hči Vanda Pella. Pa koliko jih je v Italiji, ki nosijo slovenska imena. Kam večja krivica?

Lahko bi navedli še sto in sto takih primerov, za katere so odgovorne oblasti. Ponavljamo pa, da bo treba nasloviti pritožbo na mednarodno oblast, ker tukaj ne dosežemo ničesar, ali kvečjemu še eno obljubo. Saj jih imamo v zbirki že toliko, da jih lahko postavimo na razstavo.

„Piccolova“ nejevolja

Ko je »Piccolova« zvedel za skupno vlogo slovenskih organizacij ministrskemu predsedniku Fanfaniju v pogledu zakonskega osnutka za slovenske šole, je izrazil svojo hudo nevoljo v članku na goriški strani. »Piccolova« v zadregi ugotavlja, da smo Slovenci vsi skupaj sami »slavocomunisti«, to kar je on prav za prav vedno trdil....

Ljudem okoli goriškega uredništva tega

lista pride vse prav, da se lahko obregnejo ob Slovence. Ni jim seveda prav, da se Slovenci znajdejo tudi složne v zadevah, pri katerih smo vsi skupaj zainteresirani in prizadeti. To se zgodi sicer zelo redko, pa vendar se zgodi in ravno to gre na živce našim sovražnikom.

Bilo bi seveda čudno, če bi »Piccolova« tako slovensko složnost pozdravil in pohvalil, saj ne pozna lepih izrazov, ko gre za naše pravice.

Ljudje, kot so oni okoli goriškega uredništva »Piccolova«, bi nas radi videli vedno skregane in v stalnem medsebojnem prepiru, da bi nas lažje in hitreje uničili.

Kaj pa če bi mi rekli, da so vsi Italijani fašisti, ko ne spoštujejo človečanskih pravic, in tu pa tam tudi hudobno krivično ravnanje z nami? O tedaj bi morda tudi »Piccolova« goriška garda zdijala in nam očitala, da žalimo italijanski narod.

Hvala Bogu imamo Slovenci še toliko zdrave pameti in ljubezni do naših šol, da se znajdemo na isti ravni misli, ki je treba nastopiti za koristi šole, ki bi nam jo hudobneži zelo radi uničili.

Lani je »Piccolova« napadel ustanovitev goriškega Solskega odbora, in je moral priznati, da ni ravnal pravično.

Letos se je zaletel v Slovence pa zaradi čisto nedolžne in upravičene skupne vloge na ministrskega predsednika.

Vse mu pride prav, da le piše proti Slovincem!

REVOLUCIJA V ŠTEVERJANU

Števerjanski titovci so si letos izmislili nekaj posebnega, ker se pač ne znajdejo v našem demokratičnem življenju, kjer vladajo ljubezen, sloga, pamet, vera, resnica, poštenost in pravica.

Vsako leto, odkar so Števerjanci postavili spomenik žrtvam zadnje vojne, je županstvo počastilo te žrtve z mašo zadušnico in z lepim vencem, ki so ga poglajali pred pročelje spomenika. Zatem so titovci navadno polagali svoj venec poleg prvega, seveda nekoliko stran pročelja.

Letos pa so titovci, po svojih občinskih svetovalcih, zahtevali kar v občinskem svetu, da se mora venec položiti na praznik Vseh svetih in ne na dan mrtvih. Po živahni razpravi je občinski svet zahteval titovskih svetovalcev odbil in s tem potrdil, da gre za počastitev padlih borcev in drugih žrtev vojne na dan mrtvih, ko se naše ljudstvo srčno in z vso ljubeznijo spominja svojih dragih umrlih, padlih na bojiščih ali pa kot žrtev podivjanega sovražnika odnosno vojnih dogodkov. Titovcem pa je očitno šlo za kaj drugega, to je samo za poudarjenje titovskega komunističnega in ne narodnega partizanstva.

Tako so titovci sami položili svoj venec na praznik Vseh svetih in sicer spredaj pred pročelje spomenika.

Drugi dan je po maši zadušnici položil venec župan G. Podvsej in imenu vse občine, vseh občanov. Ker je po uveljavljeni navadi položil vsako leto venec pred spomenik, ob vznemirjenju pročelja, je prosil prisotne titovce, naj bi nekoliko odmaknili svoj venec, česar pa kot nalašč niso

hoteli storiti. Tedaj je župan naročil občinskemu obhodniku, naj titovski venec za nekoliko premakne, da pride občinski pred spomenik.

To je titovce, ali Združenje partizanov, kakor se nazivajo, spravilo v grozansko nerazpoloženo. Nekateri od njih so začeli rjaveti in besneti po vasi, seveda v svojem ožjem, zelo ozkem krogu, ker se za njihov bes živja duša drugače ni znenila.

Pravijo, da so zahtevali, naj jih župan prosi za odpustanje. In ker te prošnje le ni hotelo biti, so mu trije titovski občinski svetovalci poslali vlogo z zahtevo, da mora takoj sklicati sejo občinskega sveta. Baje, da so v tej, ali kakih drugih vlogi napisali, da je vse ljudstvo silno ogorčeno, ker je župan nekoliko premaknil omenjeni venec. Razširili so vest o pravi ljudski revoluciji in zaradi tega je šel naš dopisnik na lice mesta, da se o stvari ob blizu prepriča in skuša rešiti po potrebi tudi samega župana pred razkačenim in podivjanim ljudstvom, ki mu je vendar bilo zaupalo občinsko upravo.

Toda glej, naš dopisnik ni naletel niti na enega samega Števerjanca, ki bi bil slabo razpoložen, ali na župana tudi samo jezen. Revolucije in revolucionarjev ni bilo v nobenem kotičku števerjanske občine. Ko se je naš dopisnik prepričal, je sprejel povabilo svojih znancev in jo z njimi mahnil v klet. Tako smo od njega prejeli samo poročilo o dobrotah števerjanskih vinskih kletih pri uživanju pršuta s domačim kruhom!...

Ves svoj bes so namreč titovci pomirili s tem, da so naperili proti županu precej slano kazensko ovadbo. Zdej čakajo, da pridejo po župana orožniki in ga zvezanega popeljejo skozi vasi.

Tako zatrjujejo števerjanski titovci in že volijo novega župana...

Resnica je namreč ta, da so vso zadevo skuhali oni sami zaradi bližnjih volitev. Kazenska ovadba proti županu, zaradi dogodka z vencem, ima tudi namen motiti ozračje zaradi prihodnjih volitev.

Menimo, da se tudi topot ugriznejo v jezik!...

Dodatno smo k gornjemu dopisu prejeli od številnih Števerjancev podpisano izjavo, ki se popolnoma ujema z gornjim dopisom. Izjava zaključuje:

To so dogodki. Ali je g. župan s svojim vedenjem onečastil spomin padlih, naj vsakdo s svojo glavo presodi. Menimo pa, da ne obstoja počastitev padlih le v polaganju vencev. Oni pa, ki so pretekli dni po števerjanskih lokalih umetno povzročali in širili ogorčenost s prostaskimi izrazi, zabeljenimi z grobimi kletvami na račun županove osebe in občinske uprave, niso ravno najlepše počastili spomina padlih. Upamo, da so ti, katerih ime je vklesano v spominski plošči, lepše razumeli županovo dejanje namenjeno počastitvi vseh padlih občanov, kakor pa živi, katerih pogled je zaradi človeške slabosti bolj enostranski. (Sledijo podpisi).

Od kod toliko komunistov

TAKSNA JE DEMOKRACIJA. Kennedyev tekmeč, podpredsednik Združenih držav Nizon, je ob porazu, ki ga je doživel na predsedniških volitvah, dejal: »Se-daj, ko je padla odločitev, se bomo vsi enotno združili okrog moča, ki je bil izvoljen za predsednika Združenih držav. Zelim senatorju Kennedyju in vam vsem povedati, da bo užival vso mojo podporo. Čestitam senatorju Kennedyju na briljantnem vodstvu volilne kampanje.«

Vsak človek, ki ve, kaj je komunizem in ga zato tudi odklanja, si skoraj ne zna razlagati, kako je mogoče, da je v naši državi še toliko ljudi pripravljenih, voliti za komunistično partijo. Zadeva je res nekam čudna, pa si bomo takoj o vsem na jasnem, če pogledamo, kje je največ komunistov.

Te dni po končanih upravnih volitvah

Nekaterim slovenskim staršem v premislek

Ker imamo tudi tu na Goriškem nekatere »slovenske starše, ki se odlikujejo po izredni narodni zavesti, o čemer se lahko prepričamo, če pogledamo, kako skrbijo za pravilno gozjo svojih otrok, nameravamo posvetiti tem gospodom besede, ki jih je o materinem jeziku spregovoril škof Martin Slomšek. Ta se je namreč takole izrazil:

Zalosten in dolgočasen bi bil svet, ko bi govorili vsi ljudje isti jezik. Bog bi prav tako lahko dal vsem ljudem en jezik v govorjenju, kakor je dal apostolom, da so govorili v vseh jezikih. A božja modrost tega ni storila. Sv. Duh je na binkoštni praznik posvetil vse jezike zato, da s hvaležnim srcem spoštuje vsak svojega, da daje zanj Bogu spodobno čast in hvalo. Med vsemi jeziki mora biti Slovincem naš materin jezik najljubši.

Bratje in sestre! Slovenec bom govoril Slovincem nove besede iz materine ljubezni, govoril v slovenskem jeziku, zakaj tudi tega je dal sv. Duh govoriti apostolom.

Ne govorimo samo po Koroškem naše-ga imenitnega slovenskega jezika; ni ga na svetu jezika, ki bi ga tako na široko govorili. Pojdi za jugom do morja, našel boš po Hrvaškem in Dalmaciji ljudi, ki govorijo slovensko kakor ti. Prehodi Ogr-

ske, Češko, Moravsko in Poljsko, povsod boš našel slovensko sorodstvo.

Je li morda slovenski jezik tako grd in zarobljen, da bi se morali sramovati slovenske govorice? Lepe so pridige v nemškem jeziku, pa tudi v slovenskem lepo teko. Prijetne so nemške pesmi, ali prijetnejše so pesmi slovenske, ki se lepo gladko zlagajo in nam po nebeško razveseljujejo srce.

Kdor svoj materin jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah tepta in ne ve, kakšno škodo dela. Slovenski starši, ki znajo slovensko, pa svojih otrok slovenskega jezika ne uče, so nehalnežni hišniki, saj zapravijo svojim otrokom drago domačo reč, slovenski jezik, ki so jim ga izročili njihovi dedje. Taki očetje in matere so podobni slabim gospodarjem, ki prodajajo svoje očetno gospodarstvo, kupujejo druge hiše, a pridejo slednji na beraško palico.

Kar je oče dobrega prejel od svojih starih, mora zapustiti svojemu sinu; kar se je mati hvale vrednega naučila od svoje matere, bo zapustila tudi svoji hčeri. Materin jezik je najdražja doto, ki smo jo dobili od svojih starih. Skrbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in svojim mladim zapustiti. Človeški jezik je talent, ki nam ga je izročil Gospod nebes in zemlje, da bi z njim kupčevali in napravili veliko dobička. Kdor svoj materin jezik pozabi, malopridno zakopje svoj talent; Bog ga bo nekoč terjati zanj in vsi zaničevalci svojega jezika bodo vrženi v temo.

Ne bodi vas sram, da ste Slovenci; to naj bo naša čast! Prva moja žalost je, da nas neki tuji zaničujejo. Vedimo se tako, da bomo vse časti in hvale vredni pred Bogom, in pred ljudmi! Druga žalost moje srca je slaba navada Slovincem, da se svojega rodu in jezika sramujejo in slovensko govoriti nečejo. Nikarte tega, ljubite svoj narod, spoštuje svoj jezik!

O ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik! S teboj sem prvič klical svojo ljubeznivo mater in dobrega očeta; v tebi me je mati učila moliti in spoznavati Boga; tebe hočem hvaležno spoštovati in te ohraniti ko najdražji spomin na svoje rajne starše; za tvojo čast in lepoto hočem po pameti skrbeti, kolikor premorem. Do svoje poslednje ure hočem najrajši v slovenskem jeziku hvaliti Boga, najrajši v slovenskem jeziku učiti svoje ljube brate in sestre Slovence. Kot hvaležen sin svoje ljube matere želim, naj bi bila slovenska moja poslednja beseda, prav kakor je bila slovenska moja prva.

Za prometno cesto Gorica - Ljubljana

Italijanski krogi se močno potegujejo za takojšnjo zgraditev direktne ceste Gorica-Ljubljana, ki naj bi služila težkemu avtomobilskemu prometu.

Poročajo, da so tudi slovenske oblasti iz Ljubljane precej naklonjene tej zamisli.

Kdo se je pritoževal...

Med volilno borbo smo čitali v »Delu« od 28. oktobra napad na slovenski radio v Trstu, čes da ni nepristranski ter da ne obavlja shodov komunistične partije. Očitek se nam je zdel zelo čuden, ker so se prav tiste dni številni naši somišljeniki pritoževali da tržaški radio kar naprej objavlja in napoveduje volilne shode komunistične partije, medtem ko se na shode »Slovenske liste« spomni le od časa do časa.

Zanimali smo se zato na radijski postaji in ugotovili, da je bilo v tednu med 22. in 28. oktobrom objavljenih 16 vrst o zborovanjih krščanske demokracije, 15 vrst o zborovanjih komunistične partije ter 9 vrst o zborovanjih naše liste.

Spet nov dokaz, kako Komunisti dosledno lažejo. In vendar se še vedno najdejo ljudje, ki jim verjamejo.

Komisija za uveljavitev avtonomnih dežel

Predsednik vlade Fanfani je takoj po volitvah imenoval člane komisije, ki ima nalogo preučiti praktične pogoje za izvedbo ustave v pogledu avtonomnih dežel. Komisija ima bajt nalogo, da svoje delo zaključi v štirih mesecih in predloži načrt za ostvaritev deželnih avtonomij.

Svoječasno je Fanfani izjavil, da se bo med najprvim izvedla posebna avtonomija v naši deželi. Tudi v ta namen je bila imenovana neka komisija, ki naj bi na licu mesta slišala mnenje in nasvete glede izvedbe naše posebne avtonomije. Pa ni še bilo videti nobenega.

POZOR! Potujete v Rim?

Prenočišče, hrana, ogled Rima itd., vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:

Hotel-Penzion BLED

Via Statilia, 19 - Telefon 777-102 - RIM

Se priporoča in pozdravlja, Vaš rojak VINKO A. LEVSTIK

Izrezite in shranite! - Pišite nam za cene in prospekte!

DOGODKI PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. str.)

UMRL JE JUGOSLOVANSKI KIPAR. Jugoslovanski kipar Streten Stojanović je v starosti 62 let umrl. Bil je član Srpske akademije znanosti in večletni dekan Akademije lepih umetnosti v Beogradu. Stojanović je bil v letih 1919-1922 učenc mojstra Bourdellea in je svojo mladost v glavnem preživel v Franciji.

VOLITVE NA JUZNEM TIROLSKEM. Volitve v bocienski pokrajini z vso zgovornostjo dokazujejo, kaj pomeni strnjnost, edinstvo in složnost manjšinske stranke. Medtem ko smo Slovenci pod Italijo razcepljeni po najrazličnejših strankah in ideoloških zapeljevanjih, stoji nemška manjšina kot granični blok. Kaj pravijo volilni izidi? SVP (Južnotirolska ljudska stranka) 132.346 (l. 1959: 124.165) glasov; kršč. dem. 30.272 (27.776); MSI 14.684 (11.608); nennijevci 12.217 (10.826); soc. dem. 7.543 (7.774); komun. 6.514 (4.203); lib. 816 (—) glasov.

MOSKOVSKI KONCIL. Hrupna praznovanja 43. obletnice boljševiške revolucije iz 1. 1917 bi bila verjetno komaj deležna večjega zanimanja, če bi Kremel ne poskrbel, da za to priložnost skliče v Moskvo poglavarje vsega sovetovnega komunizma. Predvsem so se v Moskvi znašli vsi satelitski priprežniki. Tudi Kitajci niso manjkali. Glavna razpravljalna so se sukala okrog spora Moskva-Peking o »neizogibnosti vojne«, oziroma »koeksistenci« tj. mirni likvidaciji kapitalizma »salamsko« taktiko postopnega spodkopavanja in dubljenja zahodnih postojank. Ali se je Hruščev in njegovim zvestovarjem posrečilo poravnati prepir s Kitajci, je precej

dvomljivo. Značilno je že to, da Rdeče Kitajke na sestanku ni zastopal siri odgovorni poglavar Mao Ce-tung, ampak ga je nadomestoval tako imenovani predsednik »Kitajske ljudske republike«, Lin Šuo-či, kot šef kitajske delegacije. Ta več ali manj zgolj dekorativni položaj kitajskega triperija je Mao Ce-tung že pred poldrugim letom zapustil, sam pa si je ohranil najvažnejši položaj v državi, generalno tajništvo partije. Vse to pomeni, da so ideološki prepiri med Pekingom in Moskvo natančno razmejeni in da se tu ne da ničesar predpragati. Samo Mao Ce-tung bi tu lahko še kaj popravljaj ali spopolnil, pa je ostal doma. Zato je povsem nemembno, kaj so o vsem tem izrekli v Moskvi javnosti. Tisto, o čemer so tajno razgovarjali, pregrinjajo boljševiki tako in tako z neresnico.

PRED STIRIMI LETI. V prvih novembrskih dneh l. 1956 so sovjetski topovi pokopali madžarsko zakonito vlado. Postreljena, pomandrana so obležala mlada življenja v blatu in krvi. Madžarska revolucija je izdahnila pod topovskimi kroglami. Pokopana pa je ostala tudi utvara na zahodno pomoč...

Repentaborske volitve

O udarniških shodih in preskakovalcih

Naša občina se je ob zadnjih volitvah, kljub razmeroma majhnemu številu volivcev in volivk vendarle proslavila. Glas naše občine je segel daleč čez občinske meje. Za občinske volitve nismo bili ravno brezbržni kot je v začetku kazalo, saj smo postavili kar tri liste. Po zaslugi našega županstva pa so vse tri liste lepo obvisle na cedilu. Naš župan je prejšnji četrtke zvečer nekaj govoril na radiju o pokrajinskih volitvah, zakaj ni občinskih volitev pa je pozabil povedati. Birokracij nas je stisnil in Repenci smo ostali edini ust.

Pravijo, da bodo za našo občino občinske volitve čez nekaj mesecev. Upame, da nam med tem časom ne bodo postreli s kakšnim prefekturim komisarjem. Taki gospodje imajo namreč drage stopnje, mi pa premalo denarja za tuje žepe.

Pokrajinske volitve smo odpravili, volilno razpoloženje pa je ostalo. Sedaj bomo Repenci za ostali svet zanimivi, ker bomo sami v volilnem tekmovanju. Zato pa je tudi prav, da se za te »ekstra« volitve tudi primerno pripravimo.

Smo tu na meji. Smo tudi ljudje z odprtimi očmi in dobrim poslušom. Hvala Bogu imamo tudi še precej pameti. Nam ni treba, da nam drugi v glavo zabijajo, kakšno je življenje pri nas in kakšno je drugje. Pri nas se lahko vsak sleherni dan prepriča, kaj prinaša delovnemu človeku en način življenja in kaj drugi. Res je, za kmeta in delavca je povsod težko. Povsod zahtevajo od obeh čim več dela, zato pa mu postrežejo s čim manjšim zaslužkom. Navijajo čim več davkov, dobrot pa delijo čim manj morejo.

Je pa vseeno velika razlika. Mi živimo v kapitalistični državi. Ne koplje me v dobrotah: če pa imaš delo, si le pomagaš. Koles v naši vasi skoraj ni več, zato pa motorjev in kakšen si privoščil tudi kak rabljen avtomobil. Hiše smo si nekako uredili in lahko sprejemamo pod streho goste, pa se nam ni treba sramovati.

Tam čez vlada socializem. To naj bi bila delavska in kmečka država. Morda

Čudovitosti živalskega sveta

Morda ne veste, da največ psov ne pogine zaradi stradanja, ampak zaradi nespečnosti: da se molža krave znižja za 5 odst., če smo v hlev pripeljali kako tujo žival: da imajo ovce trikrat več rdečih krvnih teles kot pa človek;

da sta sprednji in zadnji nogi žirafe enako dolgi, v nasprotju z drugimi živalmi;

da se tudi živali loti morskata bolezen, zlasti kolen. Udomačenim slonom postrežejo v takem slučaju z whiskeyjem;

da posreduje kačji jezik živali ne samo okus, ampak je obenem tudi slušni organ; da doseže največja opica, gorila, 1.80 m višine in teži 270 kg;

da skoči neka južnoafriška antilopa 4 m v dolžino;

da v Avstraliji živeči medvedek koala nikoli ne pije vode, ampak svojo žejo uteši z zvečenjem listov;

da izkazuje jezik antilope do 50.000 bradavic za okus, medtem ko jih ima človeški jezik komaj 3000;

da so golobje kosti lažje od perja;

da ptičjim jatam načeljuje samci, medtem ko mnoge črede sesalcev vodijo tudi samice;

da so očesna zrkla nekaterih novej še enkrat težja od možgan.

POD ČRTO

Tvorba svobodne volje

Med številnim gradivom, s katerim se oblikuje določena narodna skupnost, ki jo imenujemo narod, sta opeka in omet: politika in književnost. Opeka in omet sta samostojni gradivi, vsako opravlja svoje določene funkcije in prav isto velja za politiko in književnost.

Med opeko in ometom vlada - kot vemo - najtesnejša povezanost. Primitivni narodi gradijo svoje tukule in podobna človeška zavestiša s surovo, blatasto opeko, brez ometa. Tako gradijo v današnjih časih svojo »samostojnost« z blatasto politiko in brez književnosti.

Mnogi napredni narodi in tudi Slovenci imamo politike, ki jim je književnost obležala na želodcu. Za njih je beletristika gola potrata časa in papirja, če že ne kaj hušega. Prav tako pa so med narodi in tudi med Slovenci književniki ki jim je politika španska vas, nekako zaplavljanje časa ljudi, ki v življenju ne najdejo primernejše zaposlitve v svojem prostem času.

V veliki zmoti pa so tako politični nasprotniki književnosti, kot tudi literarni sovražniki politike. Kot gradimo sodobne stavbe z opeko in ometom, tako dvigamo narod s politiko in književnostjo in z drugimi številnimi pripomočki. Brez teh dveh temeljev v najtesnejši povezavi, je narodno dozorevanje utvara. Ta načela veljajo še prav posebno za narodne manjšine in zlasti še za nas zamejske Slovence v današnjih časih, saj nam prihaja iz matične države ne samo nenarodna, ampak tuja politika, krmijo nas pa z dirigirano literaturo....

Mladi angleški pisatelj, John Wain, je v londonskem »Observerju« objavil odprto pismo svojim gostiteljem v Sovjetski zvezi. Prejel je namreč »Somerset-Maughamovo« nagrado, ki mu je omogočala potovanje po Evropi. Njegova opažanja so zelo zanimiva in v mnogem spominjajo na razmere v današnji matični državi. Svoje pismo je naslovil z »Dear Comrades«, dragi tovariši.

bo čez nekaj rodov. Pa preveč ne kaže. Tudi tam imajo nekateri vsega, kmet in delavec pa sta še trikrat večja reveža kot smo mi. Kaj bi vam pravil, koliko tam delavci zaslužijo in kako kmeta za davki odirajo. Saj ni treba, da greš tja pogledat, imaš jih vsak dan pred očmi.

Tisti, ki prihajajo v Jugoslavijo iz Rusije ali kakih drugih komunističnih držav, pravijo, da je v Jugoslaviji raj. No, če je tam raj, potem si ni težko misliti, kako je pod Rusom. Če pa bi kdo tega morda ne verjel, naj vpraša naše komuniste, koliko naših Kraševcev je na delu v Rusiji? Jaz poznam trde komuniste, ki so morali po svetu za trebuhom in tudi vi jih najbrž poznate. In veste kam so šli? Ne, v Rusijo in ne v svoj komunistični raj ni šel nobeden. So šli v Ameriko, na Francosko, v Argentino, v Avstralijo. V komunistični raj ni šel nobeden. Je že vedel zakaj. Vsi ti komunisti so komunističnemu raju pokazali figo. In prav tako figo bomo komunistom pokazali tudi mi Repenci pri prihodnjih volitvah. Figo vidalijevcem in figo titovcem!

Zakaj pa vendar? Zato, ker tistim plačanim komunističnim priganjancem noben pameten človek nič ne verjame in tudi verjeti ne sme. Besede so eno, resnica pa je prav nasprotna od tistega, kar oni govorijo in blebetajo.

Mi Repenci smo po večini spregledali že pred časom, drugi vaščani spregledajo sedaj. Vsak človek se v življenju lahko zmoti, posebno še, če ga slepijo s sladkimi besedami. Nobenega človeka pa ni treba biti sram, če je pogršil. Tudi ko cepiš trte, lahko pogršiš, pa drugič popraviš. Se po kamnu včasih lahko narobe udariš.

Zalostno je, da tako kot jaz misli v naši vasi in tudi po drugih vaseh marsikateri možak, pa se iz gole bojazni boji odkrito prekrizati svojo besedo celo tam, kjer ga nihče ne vidi, nihče ne kontrolira, v volilni kabini. Jaz bi takemu kotlo potegnili čez trepetajoča kolena do pasu, hlape pa bi dal tistim našim ženskam, ki kažejo komunistom figo tudi v volilni kabini.

Repenci smo Slovenci, zato bomo volili Slovence. Volili bomo domačine, ki niso od nobenega odvisni - in ne takih, ki morajo plesati tako kot jim godejo gospodarji, ki ne živijo po naših vaseh in so jim naše potrebe in skrbi prav toliko mar kot lanski sneg.

To sem vam, dragi Repenci in Repenke, napisal, da razmiselite. Ne bo vam težko zapopasti, da imam prav. In če imam prav, boste volili po slovensko. Pa še drugič kaj več. Dobro srečo pri pretakanju. Repenc

Heliograd - mesto sončne energije

Preteklo je že nekaj desetletij, odkar poznamo prve poizkuse akumuliranja sončne energije. Take preizkuse so seveda izvajali v vročih krajih, kjer ostaja nebo jasno in vedro mesece in mesece. Angleški raziskovalci so delovali v Afriki, ameriški pa po pušavskih predelih Združenih držav. Oboji so dosegli uspehe, ki dovoljujejo že praktično uporabo. Na tem področju pa tudi Rusi ne zaostajajo.

Casnikar J. Novodorski je v moskovskem dnevniku »Izvestija« objavil nekaj zanimivosti iz tako imenovanega Heliograda - Sončnega mesta - Med drugim pravi tudi tole:

Kar je bilo še pred kratkim utvara, to se sedaj uresničuje. Sonce je stopilo v službo človeka in je zanj prisljano delati. Sonce je duša heliotehničnih obratov. Ob mestnem robu Heliograda se razprostira blok poslopj, to je prava heliometalurgična tovarna. Nobena druga peč, tudi električna, ne more dobavljati tako čiste kovine, kot jo dobavljajo sončne peči. V posebnih topilnicah pridobivajo v izoliranih, prozornih čumnatih zelo redke kovine, kot sta n. pr. titan in cirkonij.

V začetku oktobra se je v Taškentu sestel tretji kongres heliotehnikov, pri čemer so v glavnem obravnavali vprašanje zidave hiš, katerih strehe so pokrite s temnomodrimi ploščami, s fotobaterijami, ki vso hišo oskrbujejo s potrebno energijo. Noč in dan obratujejo hladilne naprave, ki ustvarjajo umetno klimo. Vsaka hiša je opremljena s kopalnico, ki jo segreva sonce. Po kuhinjah Heliograda vladajo sonce. Po sončnih štedilnikih se pripravljajo kosila in večerje. Osnovo teh naprav sestavljajo sferična zrcala in v njih žariščih so nameščena ograjda za ponne, lonce in ostalo kuhinjsko posodo.

Tu ni plina, ne elektrike, drv in podob-

nih goriv. Sonce kuha, praži, peče in segreva. Sončni štedilnik stane okrog 30.000 lir v našem denarju. V Turkmenistanu so že pričeli z tovarniško proizvodnjo sončnih štedilnikov, v Armeniji pa z gradnjo stanovanjskih hiš s kurilnimi strehami za oskrbo stanovalcev s toplo vodo. Po drugih krajih obratujejo naprave za razsoljevanje vode, ki jo črpajo iz notranjosti zemlje in jo na ta način čistijo rudninskih soli. Preizkušajo tudi sončni parni stroj za proizvodnjo električne energije z zmogljivostjo 1200 kilovatov.

Na periferiji Heliograda (kje stoji, tega dopisnik ne pove, to je verjetno državna skrivnost - op. prevajalca) stoji belo poslopje TIES, termojonska električna centrala, ki je ponos Heliograščanov. Ta naprava avtomatično usmerja energijo po vseh koncih in krajih države. Odnša tudi rakete v vesolje. V središču mesta se dviga velika kupola »Sovjetskega sončnega instituta«. Tu delajo ljudje in pobirajo soncu vsak dan več energije v korist človeštva.

Tam, kjer se je nekoč razprostirala puščava, kjer je neusmiljeno sonce dušilo vsako življenje, kjer je skozi stoletja vse bežalo pred žejo in sončno pripeko, stojijo sedaj sončne oaze in sadovnjaki, se bleščejo bele stanovanjske hiše.

V pozdrav pisatelju Mirku Javorniku

Prejeli smo in objavljamo:

V sredo, 26. oktobra je zapustil Trst in odpotoval v Ameriko pisatelj in časnikar Mirko Javornik. Dolžnost Slovencev je, da se ga vsaj ob tej priliki spomnimo ter mu želimo vso srečo.

Javornikovo življenje in delo je bogato,

V Ljubljani tridesetih let se je še kot mlad fant lotil težke poti časnikarja in publicista. Slovenski kulturni javnosti se je prvič predstavil leta 1930 v Almanahu sedmih mladih pisateljev. Od takrat je njegova ustvarjalna pot šla naglo navzgor. S članki in novelami je sodeloval pri mnogih revijah: Dom in svet, Krog in Modra ptica. Njegovo prvo samostojno knjižno delo pa je bila socialna povest iz rudarskega življenja »Črni brega«. Naslednja knjiga nosi naslov »Srečanja z nepoznanicami, ki je bila sad njegovih potovanj po Evropi. V knjigi »Pomlad v Palestini« pa je izbral vstani in dognanja svojega križarjenja po Bližnjem vzhodu. Se danes je knjiga zanimivo čtivo za poglobljanje v problematiko tega nemirnega praga Azije. Končno je svoje najboljše novele, črtice in eseje zbral v knjigi »Poročilo iz časa, ki je izšla leta 1944 v Ljubljani. To je v skopih besedah Javornik kot pisatelj.

Mnogo svojih sil pa je posvetil prevajanju. Znani so njegovi prevodi Dickens, Manna in drugih svetovnih mojstrov peresa.

V Trstu je Javornik kot neutrudni kulturni delavec sodeloval pri vseh slovenskih svobodnih pobudah. Največ svojih sestavkov, dramskih del in prevodov pa je prispeval za slovenski radio, katerega razvoj je Javornik spremljal od vsega začetka.

Zaradi ustvarjalne sile in zaradi osebnosti gre Javorniku obče priznanje; kot Slovencev pa gre za sluzga, da se je vedno boril za boljše in pravičnejše usodo slovenskega naroda. Prijatelji na Tržaškem, želijo Mirku Javorniku vso srečo na novem kontinentu in njegovo čimprejšnjo vrnitev v kraje njegove ljubezni, upov in sanj.

narjenjem, zato si kvečemu želi nekaj olajšanja. Iz lastnih izkušenj lahko trdim: madžarsko ljudstvo je bilo za časa političnega popuščanja zadovoljno, ker ni poznalo primerjave s pristno svobodo. Da je kljub tej žalostni zadovoljnosti zagorela revolucija, da je celo morala vzplamteti, je izključna posledica zdramljenja višjih duhovnih plasti, med njimi tistih študentov in razumnikov, katerim je prav komunizem omogočil univerzitetno šolanje.

Kot omenjeno dokazuje Rusom zgodovinska izkušnja, da postaja življenje neznošno tam, kjer ljudje kritizirajo. Zaradi tega ne smemo pripisovati razširjenju zahodnih knjig v Rusiji prevelike važnosti. Ta dela kritizirajo naš svet v prepričanju, da je naš način življenja, pa čeprav zahteva po kakšno preosnovno, edini, ki je vreden človeškega dostojanstva. Naša sodobna kritika se sklicuje na razum. Je trda, odkritosrčna in bi hotela marsikaj spremeniti. Rus te knjige prebira povsem drugače. On živi v svetu govorcev cvetočih rož. Govorica cvetočih rož (iz katere se je kasneje razvil žargon, ki za vsako besedo ustvarja nov pomen, kot n. pr. pojem birokracija, ki v ruskih ušesih ne pomeni gospostva brezimnega uradništva, ampak oviro pri razdeljevanju živil, potekajočo pri udeležbi dragocenih dobrin itd.) Govorica cvetočih rož je obramba, splošno izrazoslovje je koncesionirano. Hruščev je iznašel pojem »osebnega kulta«, način izražanja, ki na nekaj namiguje, direktno pa ne napada niti osebe niti ustanove. Ko sovjetski čitatelj naleti po zahodnem tisku na ostre sodobne kritike, jih enostavno ne razume.

Angleški študent je razkaval svoj ruski koleginji mesto Oxford, najprej najbednejši del, potem pa nove moderne predele. »Takoj, je dejal Britanec, »sedaj ste videli, kaj je najlepše in kaj najsiromašnejše po britanskih mestih.« Iskrena hvala, je odgovorila ruska študentka, »nikomere ne bom povedala, da ste mi razkazali siromašni del mesta.« Zamam ji je mlad Anglež dopovedoval, da mu to ni prav nič mar, Rusinja je vztrajala pri svojem zatrevljanju, da tega v Rusiji ne bo pripovedovala.

Ko sem v Moskvi neki profesorici pri-

nima ducate plačanih aktivistov in niti od režima odvisnih volivcev, ki jih titovci lahko zganjajo po zgledih »prostovoljnih brigad« v Titovi Jugoslaviji od enega mestnega predela do drugega. Titovski shodi v Titovi Jugoslaviji in v titovski mreži pri nas spadajo med službene dolžnosti nameščencev nasproti svojim gospodarjem.

Presedanje g. Podobnika je gotovo skrajno poniževalno dejanje, zato smo ga na primeren način obsodili davno pred »Pr. dn.« Vprašamo pa se ob takih neprijetnostih, kdo pa je po zadnji vojni učil in zapeljeval naše ljudi k preskakanju? Ali niso bili ti učitelji in vzorniki prav današnji titovski prvaki? Kdor je čez noč - ne iz prepričanja, ampak zaradi političnega dobičkarstva - politično preskočil iz narodnega tabora k nasprotniku, je prelomil načela značajnosti. Kakšna pa je razlika med političnimi, verskimi ali narodnostnimi preskakovalci? Ni nobene bistvene razlike!

Preskakovalce so za časa turških udorov naši predniki smatrali za janičarje. Zakaj? Ker so vero svojih očetov zamenjali iz golega koristolovstva z muslimanstvom. Vera je prepričanje. Kako naj sodobni Slovenec imenuje narodnjaka ali vernega katoličana, ki je zaradi politične konjunkturalne zatajil svoje narodno ali versko prepričanje in se zapisal tistemu nasprotniku, ki ga je skozi desetletja pobijal? In to niso morda kaki primitivni ljudje, ki bi v enem ali drugem primeru ravnali nepremišljeno in nerazodno. Ne! Ti preskakovalci so se regrutirali iz vrst slovenske inteligence, celo iz vrst političnih ljudi, ki se od politike preživljajo, ki so se nekoč radi ponašali, da so prežvečili vse politične ideologije tega sveta. Povrh pa so se s svojim preskakanjem še hvalili, namesto, da bi se do dna duše takega dejanja sramovali. Pri tem pa so še pridno obrekovali in klevetali prav tiste, ki so jih izdali in zapustili.

Ze Tacit je poročal od ljudi, ki nič pametnejšega ne vedo kot vpozniti hrbet pred gospodarjem. Gospod Podobnik Tacita verjetno ni prebiral, zato pa so ga prebrali številni slovenski razumniki, pa so nanj pozabili...

V teh preskakanjih leži podedovani greh političnih konjunkturistov. Ali je res tako čudno, če preprosti slovenski ljudje tupatam te svoje vznornike posnemajo? O tem bi morali, ob prisluškovanju lastne vesti, premišljevat prav sedaj, po nekaj tednih novega šolskega leta in po izvršenih upravnih volitvah, prav tisti preskakovalci, ki se zgražajo nad tistimi, ki niso storili drugega kot samo to, da so konjunkturiste posnemali, sebi in svojemu narodu v sramoto, Zlomljena ali zvita hrbenca ostane jeguljasta pa naj jo kdo pripogne v čast in slavo komunizma ali za sklado tujeve minestre.

Ce želimo, da se bo naš narod na tej zemlji obdržal in ohranil, potem ga moramo v prvi vrsti pripeljati nazaj pod deloma zapuščeno domačo ognjišče; odvrčati ga moramo od vseh tistih poti političnih spekulacij, ki pod eno ali drugo krinko dušijo njegovo narodno zavest in mu krivijo značaj. Pri tem povratku pod domačo streho pa mu mora prednjačiti prav slovenska inteligenca. Skrajni je čas, da politični konjunkturisti prenehajo z vladjanjem za usodo slovenskega naroda na tej zemlji!

Pika

povedoval to zgodbo in jo vprašal, ali bi mi ona razkazala siromašni del Moskve, se je sedela na stolico, se nasmehnila ter dejala: »Kakšen siromašni del? V Moskvi takega dela mesta ni!«

Današnji ruski človek enostavno naše govorice ne razume. Zahodna literatura nekaj malega vpliva na prebivalce sate-litskih držav, v Rusiji se to le zelo redko dogaja.

Kljub vsemu nastaja v Rusiji nova literatura. Pri tem ne mislim na Pasternaka - ta je bil samotar. Vstaja novo pokolenje Dudinceva, Tjendrakova, Sluckija, Jevtušenka, Tvardovskija i. dr. Pred letom dni je Ilja Ehrenburg napisal avtobiografijo, ki jo zaključuje: »Kljub vsemu sem ohranil največji in najlepši človeški dar, upanje.« Polagoma uvidevajo pisatelji na oni strani železne zavese, da so partijski mogočniki prav tako kot uslužne senen-te figure vtelesnje režima in zato prav tako zopni in ogabni kot njihova nesvobodna država. To proceduro imenujemo revolucijo kvalitete. Najdaljše življenje v komunizmu si ohranjajo znanstveniki, ker oddajajo v nasprotju z umetniki režimu še najmanj koncesij.

Tako bo poleg »novega razreda« vstalo po vsej verjetnosti tudi po zaslužnih deželah novo pokolenje z razvijajočim se smislom za moralo in pravičnost.

Za zaključek bi rad pokazal še na eno nevarno pogoško. Popuščanje, ki je razgibalo rdeči svet, ni v nobenem oziru vplivalo na popuščanje zahodnega sveta. Nasprotno je to nepopuščanje samo okrepilo. Kremelska gospoda ne bo tvegala atomske vojne še toliko časa, dokler ne bo povsem prepričana, da bo tudi zmaga-la. V današnjem svetu ni več mogoče trajno vzdrževati terorja in notranjih napetosti v neki deželi; take razmere onemogočajo produkcijo in gradnjo neobhodno potrebne industrije. Tiranija se usmerja vedno proti točkam najmanjšega odpora. Če se ji bomo postavili po robu, se bo morala umakniti. To zlasti zato, ker potrebuje mir. Ne pozabljamo, da je Kremen primoran, da v hladni vojni dopušča nekaj svobodnih. Omejene svobodine pa netijo revolucije in plodijo nevarna gibanja.

POVOLILNE STVARNOSTI

Novembrske volitve na Južnem Tirolskem so pravi trijumf strnjene politične fronte Južnih Tirolcev. Južni Tirolci ne poznajo ne Šiškovicev in niti Gherlijev, zato tudi ne poznajo niti rdečega niti črnega odpadništva. Neznano jim je tudi fratelanarsko raznarodovanje.

»Pr. dn.« se pritožuje, češ da bi Slovenci lahko imeli v pokrajinskem svetu dva mandata. Mi bi k temu dodali, da bi jih Slovenci lahko imeli še znatno več, če bi se vsi ubežniki iz narodnih vrst, ki vedrijo tudi okrog »Pr. dn.« spet vrnili v očetovo hišo, ki je pred revolucionarno konjunkturo združevala skoraj 90 odst. vseh Slovencev pod Italijo. Tega dejstva ne morejo zanikati potvarjalci slovenske politične zgodovine, ki se pehajo okrog kotla za revolucionarno rento.

Med šestimi komunističnimi svetovalci pokrajinskega sveta samuje en sam Slovenec, dasi bi po številu slovenskih komunističnih volivcev morali KP v pokrajinskem svetu zastopati trije Slovenci. Vidali pa je Slovence razstavil tako, da je tržaski federaciji podčrtal ime ki ga nosi. Tako je Vittorio Vidali jasno dokazal, da je v zapostavljanju Slovencev na čisti »patriotski liniji in da se v praksi v ničemer ne razlikuje od svojih ostalih rojakov. Morda bodo slovenske množice, ki še vedno nasledajo komunistični obliki raznarodovanja, počasi le spregledale.

Koliko je slovenskih glasov izgubljenih v obeh independentističnih skupinah in koliko jih je vzela v najem Nennijeva socialistična stranka, vedo tisti Slovenci, ki tem strankam tlačenijo iz strankarskih in s tem protinacionalnih interesov. Tudi KD ni čistokrvno leglo. V dolinski občini se je g. Gherli javno pohvalil na radiju, koliko je Slovencev odtegnil Slovenski listi in jih zapisal med odpadnike. V nabrežinski in zgonski občini je med demokracijskimi številkami prav gotovo po kaka slovenska črna ovca.

Glavne zasluge za tako žalostno stanje med tržaskimi Slovenci nosijo poklicni strankarji, ki so po drugi svetovni vojni razbili na Tržaškem in Goriškem slovensko politično strnjeno. Ta obtožba se v tem trenutku razpleta po vseh številnih krivcih. Mislimo, da je skrajni čas, da prizadeti o tem razmislijo in poskušajo vsaj ob dvanajsti uri popraviti to, kar se popraviti še da. Potrebno je samo vzeti vest v roke in preukreniti politično krivilo, ki je zaslilo v tako razburkano valovje, lastnih zmot.

Nabrežinska občinska manjšina je javno na radiju izpričala svojo krščansko ljubezen do Slovencev. Gospodarij g. Gherlija so v Nabrežini označili slovenske brambovce lastne zemlje in lastnega doma za slovensko nacionalistično nasilje. To je čisti, briljantni fašistični žargon. Ali niso ti ljudje obremenjeni s preživeli kolonialističnimi težnjami v Afriki?

Izidi za občinske volitve

O b č i n a	1960		1956	
	Glasov	Sedežev	Glasov	Sedežev
MILJE				
Lista „Frausin“	4.529	18	4.246	17
Krščanska demokracija	2.459	9	2.181	9
Socialni demokrati	520	2	796	3
Ital. soc. gibanje	325	1	—	—
Ital. social. stranka	245	—	—	—
Republikanci	233	—	392	1
	8.311	30	7.615	30
DEVIN-NABREŽINA				
Občinska lista	1.989	16	1.575	16
Slovenska lista	—	—	536	—
Krščanska demokracija	1.047	4	—	—
Lista „Torre“	—	—	848	4
Ital. social. stranka	199	—	—	—
Socialni demokrati	117	—	—	—
	3.379	20	2.959	20
DOLINA				
Obč. demokratična lista	1.743	16	1.803	16
Slovenska lista	519	4	554	4
Krščanska demokracija	499	—	300	—
Ital. social. stranka	250	—	170	—
	3.011	20	2.827	20
ZGONIK				
Občinska lista dem. enotnosti	466	12	462	12
Slovenska lista	210	3	256	3
Krščanska demokracija	70	—	—	—
	726	15	718	15

Kaj ne posnemajo v današnji Evropi pruskega »Drang nach Osten«? Na Južnem Tirolskem kričijo proti nemškemu vsiljevanju, sredi Krasa pa uporabljajo govorico Herrenvolka. Te besede nabrežinskih naskakovalcev slovenske občine se morajo vcepiti v dušo in srca slehernega Slovenca. Ob nobeni priložnosti jih Slovenci in Slovenke ne smemo pozabiti!

Izidi za pokrajinske volitve

S T R A N K A	1960		1956	
	Pokrajinske	Sedežev	Pokrajinske	Sedežev
Krščanska demokracija	70.982	9	58.762	11
Komunistična partija Italije	46.901	6	45.934	8
Italijansko socialno gibanje	28.240	3	29.064	2
Ital. socialdemokratska stranka	14.114	2	17.184	1
Italijanska socialistična stranka	11.105	1	8.207	—
Italijanska republikanska stranka	5.580	1	8.776	1
Italijanska liberalna stranka	6.912	1	4.285	—
Lista „Trieste ai Triestini“	4.987	—	—	—
Gibanje za neodvisnost STO	4.970	—	—	—
Ital. demokratska stranka	2.405	—	6.219	1
Neodvisna socialistična zveza	5.907	1	4.154	—
Slovenska lista	4.803	—	4.907	—
Skupno	206.906	24	186.226	24

Seja širšega odbora SDZ

V nedeljo 13. t.m. popoldne so se v lastnih prostorih v ulici Machiavelli 22-II. zbrali člani Izvršnega odbora SDZ, da proučijo politični položaj po opravljenih upravnih volitvah na Tržaškem ozemlju in se porazgovorijo o tekočih zadevah organizacijskega značaja.

Sejo je vodil poselovodeči podpredsednik SDZ, prof. Rudolf, ki je v kratkih obrisih ilustriral priprave in potek volilne kampanje, ki jo je tudi tokrat SDZ vodila vzajemno s SKS. Referent je najprej v imenu Glavnega volilnega odbora

Slovenske liste predčital zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k doseženemu uspehu. Priobčujemo jo na drugem mestu. Posebej se je zahvalil predsedniku SDZ v Gorici, dr. Avgustu Sfiligiju, za njegov poštvalni prispevek k volilni propagandi.

Slovenska lista je v preteklem volilnem boju priredila 29 večjih volilnih shodov po mestnih predelih in po podeželju, nato pa tudi še 43 letičnih shodov. Izobesila je 480 plakatov in razdelila nad 22.000 večjih in manjših letakov. Dve številki »Demokracije« sta izšli, vsaka v posebni volilni nakladi po 4000 izvodov nad normalno naklado. Razobesila smo tudi 23 transparentov. »Katoliški glas« je izdal posebno volilno prilogo v 3500 izvodih, zakar izrekamo uredništvu toplo zahvalo.

Referent je poudaril težave, s katerimi se mora bori gibanje, ki je v vsakem oziru odvisno samo od svojih lastnih moči. V divjem tekmovalstvu s strankami, ki razpolagajo z neusahljivimi finančnimi sredstvi, z dnevnim tiskom in množičnimi plačanih agitatorjev, s strankami, ki jih moralno in gmotno podpirajo vlade in državne blaginje, je delo poštvalnih in nesebičnih idealistov težko, naporno in včasih celo brezupno. Tudi pri teh volitvah pa se je ponovno izkazalo, da plemenita ideja narodne ohranitve uspešno zmaguje nad strankarskimi interesi poklicnih zapeljavalcev slovenskega ljudstva. Ta ugotovitev je gotovo v največje zadoščenje tako volilnemu odboru kot sodelavcem, podpornikom in volivcem Slovenske liste.

Res stoji še velika večina slovenskih volivcev in volivk izven slovenskega kroga. Kljub deset in desetletnim izkušnjam o popolni ničevosti praznih obljub in obetanj, naseda zlasti slovenski delavski sloj pod bičem poklicnih priganjancev utopičnim zapeljavanjem tujih miselnosti, ki dejansko sledijo skupnemu smotru: raznarodovanju Slovencev na tej zemlji pod najrazličnejši pretekli. Nikoli ne moremo dovolj poudariti povsem nasprotnih težej Južnih Tirolcev v Poadižju, ki so se otrsili vseh komunističnih, independentističnih ali demokracijskih izigravanj in so vsi trdno in kompaktno povezani v enotni nemški stranki. Prav gotovo je, da so med njimi prepričani socialisti, morda tudi komunisti, liberalci in predvsem katoličani, ali ob volitvah so vsi brez izjeme samo Nemci. Njihova ljudska stranka je po svojem programu in gledanju na svet povsem identična italijanski krščanski demokraciji - in vendar ne voli niti en sam Južni Tirolec italijanske demokracijske stranke, ampak voli vsak Tirolec tirolsko ljudsko stranko.

Tako postopajo tudi vse narodne manjšine po vsej Evropi in tako ravnajo vsi ostali narodi sveta. V ironijo jim prav komunisti pri tem ploskajo.

Vse naše bodoče težnje, vsi naši napori morajo biti prvenstveno usmerjeni enemu cilju: edinstvi vseh Slovencev. Samo tako se bodo naše šole napolnile, samo tako bodo naše prireditve spet razgibane, bo slovenska knjiga, slovenski list, slovenska beseda napolnila slovensko hišo. Samo po tej poti bomo Slovenci lahko terjali in bomo tudi deležni vseh tistih pravic, ki nam po božjih in človeških postavah pritečejo, samo tako nas bodo narodni nasprotniki spoštovali. Samo tako bo iz slovenskih src izginilo tisto sovraštvo, ki je po viharjih dneh medvojnega in po vojne dobe ustvarilo med krvnimi brati toliko gor-

Slovenskim volivcem in volivkam!

Glavni volilni odbor »Slovenske liste« se prisrčno zahvaljuje vsem volivcem in volivkam za izkazano zaupanje »Slovenske liste« pri preteklih pokrajinskih in občinskih volitvah na Tržaškem ozemlju! Zahvaljuje se tudi vsem, ki so s svojim delom in s svojimi prispevki pripomogli, da se je slovensko ime na tej zemlji ponovno politično uveljavilo! Ugotavlja pa, da so Slovenci in Slovenke v veliki večini še vedno razkropljeni po raznih neslovenskih strankah in da s svojimi glasovi tlačenijo tujim interesom in s tem slabijo politično moč slovenskega naroda v zamejstvu.

Krivda za tak žalostni politični položaj slovenske manjšine pri nas leži izven območja »Slovenske liste«, zakoreninjena je v strankarstvu ljudi, ki so jim interesi raznih strank važnejši od življenjskih koristi lastnega naroda. Spoznanje, da so na krivi poti polagoma pronicja v slovenskega človeka; dolžnost slehernega zavednega Slovenca pa je, da ta spoznanja širi med svoje zapeljane rojake in rojakinje.

Edna naša misel, edino naše hotenje, prvi naš cilj mora biti v bodočnosti: EDINOST VSEH SLOVENCEV! V tem duhu in za dosego teh smotrov se pripravljamo že sedaj na bodoče volitve. S temi željami pozdravlja vse Slovence in Slovenke

GLAVNI VOLILNI ODBOR
»SLOVENSKE LISTE«
V TRSTU

Izjava o izidih volitev

Za »Slovensko listo« sta predstavnika Slovenske demokratske zveze in Slovenske katoliške skupnosti v Trstu, prof. Ru-

dolf in dr. Simič, dala naslednjo skupno izjavo:

»Z volilnimi izidi so navadno vse stranke zadovoljne, razen ob občutnih izgubah. Slovenska lista je od zadnjih pokrajinskih volitvah število volivcev povečala. To je znak, da se je med Slovenci zakoreninila. Pretežno število slovenskih volivcev pa še vedno vztraja med tujimi političnimi gibanji, ki Slovence mamijo s praznimi obljubami in ideološkimi zapeljavanji. Prepričani smo, da bodo slovenski volivci sčasoma spoznali, da je samo v edinstvi zamejen njihov politični pomen. Ta načela so prodrla v zadnjih časih med vse narodne manjšine in zato tudi med nami ne bodo izostala. Manjšinski stranki so v vsaki državi odrejene čisto specifične naloge, ki temeljijo na življenjskih potrebah manjšine. Zato nujno stopajo ideološka vprašanja manjšinske politike v ozadje.«

† Dr. Fran Gabršček

(Zapoznali beograjski dopis)

List za listom odpada s tistih vrhov slovenskega razumnega pokolenja, ki se je pred dobrimi šestdesetimi leti, s plemenitim idealizmom in trdno vero v moč in veljavnost lastnega naroda, lotilo slovenskega političnega oblikovanja. Posebno živo, vztrajno, poštvalno in z narodnim duhom prežeto je bilo to slovensko pokolenje prav na primorskih tleh. Tu je črpalo bodrilne pobude pri svojem sosedu, ki si je v tistih časih gradil novo državno skupnost. Tu pa je tudi brstelo in uspešno poganjalo seme velikega Masaryka.

Med številnimi izobraženci, ki jih je skoraj v celoti dobavljalo našemu narodu zdravo, uporno in žilavo slovensko podedelje, sta izstopala oba brata, Andrej in Fran Gabršček. Andrej je bil pred prvo svetovno vojno najmarkantnejša politična osebnost na Goriškem. Umrl je v Ljubljani pred drugo svetovno vojno.

Dr. Fran Gabršček, ki je bil rojen l. 1880 v Kobaridu, se je šolal v Gorici. V Pragi pa je bil - kot mnogi njegovi sovrstniki - Masarykov učenec. Kot odvetnik je služboval v Gorici, v Trstu, v Ljubljani in v Ptuj. S svojim izvenpoklicnim javnim delom se je uveljavljal posebno v Gorici. Tudi njega je fašizem preganjal, zato se mu je umaknil najprej v Ljubljano, kasneje v Beograd. V jugoslovanski prestolnici je umrl dne 16. sept. 1960.

Odvetnik dr. Franc Gabršček je bil izredno razgledan in načitan človek. Se v svoji visoki starosti, ko mu je viden že skoraj povsem odpovedal, se je vedno mučil po knjižnicah, prebral literaturo vseh vrst, s preciznostjo aktivnega časnika sledil svetovnim dogodkom in do svojega zadnjega diha ostal zvest svojemu demokratičnemu prepričanju. Ljubil je svojo primorsko zemljo in jo obiskoval, kadar koli so mu razmere dopuščale. Bil je prepričan Slovan in trdno je verjel v moč in silo slovenskega genija, ki bo nekoč, tako je zatrjeval, presenetil svet s svojimi najboljšimi kvaliteta, čeprav preživlja slovanstvo v teh časih svoje očičevanje.

Naj mu bo lahka bratska zemlja! Svojcem in sorodnikom naše iskreno sožalje!

† msgr. Franc Malalan

Ob zelo veliki udeležbi domačinov, okoličanov in tudi mešanov so večeraj popoldne pokopali v Borštu msgr. Franca Malalana, ki je dolgo vrsto let služboval med našimi Brežani. Pokojnik je bil pravi narodni duhovnik, zvest svojemu ljudstvu in slovenskim izročilom. Veličastni pogreb je dokazal vso ljubezen in spoštovanje slovenskega ljudstva do svojega dušnega pastirja.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

D A R O V I

Za SDZ so darovali: K. T. lir 10000.-; S. P. lir 10000.-; N. N. lir 10000.-; F. P. 20000.-; M. S. 40000.-; T. D. iz Kriza lir 5000.-; Pavlič, Boršt 1500.-. Iskrena hvala!

Odgovorni urednik:
Prof. IVAN RUDOLF
Tiskarna Adria, d. d. v Trstu

Uredništvo in uprava:
Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Dopisi za uredništvo:
ulica S. Anastasio 1/c - Tel. 23-039
Goriško uredništvo:
Gorica, Riva Piazzutta 18-I.
CENA: posamezna številka L 30.-
Naročnina:
mesečno L 50.- — letno L 600.-
Za inozemstvo:
mesečno L 90.- — letno L 1000.-
Poštni čekovni račun: Trst št. 11-7223